

«Να ξέρετε πως αν τρέξουμε να σώσουμε τη Μακεδονία, η Μακεδονία θα μας σώσει...»

(Στέλιος Παπαθεμελής, Πολιτικός)

/ [Πεμπτούσια· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=174149>]

Τρία χρόνια μετά τη θυσία του Μελά, ένας Γάλλος που οργώνει την περιοχή, ο Παγιαρές, θα γράψει με αντικειμε-νικότητα και διαύγεια, που δυστυχώς δεν συνιστά την εξω-τερική πολιτική της χώρας του απέναντι στο σήμερα: «Τί με ενδιαφέρει αν τα θύματα του βουλγαρικού κομιτάτου μι-λούν ελληνικά, κουτσοβλάχικα, τουρκικά ή βουλγάρικα; Ό,τι με ενδιαφέρει είναι πως όλοι αυτοί οι Μακεδόνες, ανεξάρτη-τα απ' τη γλώσσα τους, προτιμούν να σταυρωθούν απ' τους κομιτατζήδες παρά να απαρνηθούν τον ελληνισμό τους. Οι άσημοι αυτοί ήρωες είναι Έλληνες και κλίνω το γόνυ προ του υπερτάτου μεγαλείου τους».

Η σκλήρυνση που απαιτεί ένας ανταρτοπόλεμος δεν είχε αλλοιώσει την ψυχική

ευγένεια του Αθηναίου ευπατρίδη. Εί-ναι χαρακτηριστικό αυτό που συνέβη κάποια από τις σαρά-ντα οκτώ μέρες του ηρωικού οδοιπορικού του στη Μακεδο-νία. Έγινε στον Πολυπόταμο της Φλώρινας. Κυνηγούσαν τους δολοφόνους οκτώ ιερέων και δασκάλων γειτονικών χω-ριών και περικύκλωσαν κάποια σπίτια στα οποία γνώριζαν ότι βρίσκονταν οι φονιάδες. Ο Μελάς δεν επέτρεψε, παρά την επιμονή των συντρόφων του, να πυρπολήσουν το σπίτι, από το φόβο μήπως καούν γυναικόπαιδα.

Παρ' όλα όμως όσα διαδραματίζονται στη Μακεδονία, η Αθήνα θα εξακολουθήσει ακόμη να κινείται στους δικούς της νωχελικούς ρυθμούς. Το απόσπασμα (και πάλι από το Μαρ-τύρων και ηρώων αίμα) είναι ιδιαίτερα εύγλωττο:

«— Άι, και ύστερα από όλα αυτά επιμένεις πως χρειά-ζονται συμμορίες;

»— Άκουσε, χανόμαστε που χανόμαστε, τί κερδίζουμε από την απραξία, από την κουτή παθητική μας στάση;

»— Την εμπιστοσύνη των Τούρκων και την έγκριση της Ευρώπης.

»— Βέβαια, η Ευρώπη μάς δίνει πιστοποιητικά καλής διαγωγής και να καθόμαστε φρόνιμα και να την αφήνουμε και αυτή ήσυχη και ελεύθερη να κάνει τους σκοπούς τους δικούς της, και μείς κολακευόμαστε οι βλάκες».

Στην αρχή ήταν η νοοτροπία του μικροελλαδισμού. Το κράτος είναι ανήμπορο να υπηρετήσει το Έθνος και ουσιαστικά το υπονομεύει. Ύστερα ήρθε η ταπείνωση του 1897. Εκεί το άβουλο και άψυχο κράτος σύρθηκε ακόμα σε έναν αγώνα. Δεν πίστευε ούτε στη νίκη του ούτε στον εαυτό του. Έτσι οδηγήθηκε νομοτελειακά στην ήττα. Αλλά υπήρχαν οι λίγοι που αντιστάθηκαν στους πολλούς, σ' αυτούς που ο Ίων ονόμαζε «βραχμάνες του Γένους». Σε πείσμα εκείνων που ενέσπειραν τον πανικό και την ηττοπάθεια και προέβαλλαν την εθνική παραίτηση ως μέσο επιβίωσης του Ελ-ληνισμού, οι λίγοι γρηγορούσαν και αφύπνιζαν. Και προκαλούσαν όλη εκείνη τη ρωμαλέα αυτοκατεργασία της ελληνικής ψυχής, που επέπρωτο να ξεσπάσει σε λίγο δημιουργικά.

Ο Παύλος σήκωσε τη μεγάλη ευθύνη και τη μεγάλη τιμή του πρωταγωνιστή και του πρωτομάρτυρα. Αγάπησε και πόνεσε τη Μακεδονία.

Ο θάνατος του παλικάριού είχε εκρηκτική πολλαπλασιαστική δύναμη. Όπως έγραψε ο Δραγούμης, «Με το θάνατό του νίκησε τη μετριότητα. Ο θάνατός του είναι ζωή στους κουρασμένους από τη μετριότητα του κόσμου. Ο θάνατος ανασταίνει τους κοιμισμένους, τους μαργωμένους, δυναμώνει τους αδύνατους, δροσίζει τους διψασμένους, ο θάνατος του νέου, ο θάνατος του ωραίου, ο θάνατος του αντρείου». Ποιη-τές, ζωγράφοι, η λαϊκή μούσα έκλαψαν, τραγούδησαν, απαθανάτισαν το παλικάρι που αναμετρήθηκε νικηφόρα στα μαρμαρένια αλώνια της ιστορίας.

Η δραματική επανάληψη του ιστορικού σκηνικού των αρχών του αιώνα στα Βαλκάνια, τώρα στο τέλος του, διαφορετικής μεν μορφής αλλά ως ενεργός απειλή κατά της Μακεδονίας, επικαιροποιεί την πράξη του Μελά και το λόγο-πράξη του Ίωνα Δραγούμη: «Να ξέρετε πως αν τρέξουμε να σώσουμε τη Μακεδονία, η Μακεδονία θα μας σώσει. Θα μας σώσει από τη βρώμα όπου κυλιόμαστε, θα μας σώσει από τη μετριότητα και από την ψοφιοσύνη, θα μας λυτρώσει από τον αισχρό τον ύπνο, θα μας ελευθερώσει. Αν τρέξουμε να σώσουμε τη Μακεδονία, εμείς θα σωθούμε».

Και η αποστροφή του, αποστροφή και της παρέμβασης αυτής:

«Σε σας στρέφομαι, παιδιά του Ελληνισμού, αγαπημένα Ελληνόπουλα, και σας ξορκίζω, αν έχετε να ξοδέψετε ενέργεια, ας είναι και μέτρια, αν έχετε να κάψετε

τίποτα περισσότερο από σπίθες απλές ενθουσιασμού, μη λησμονείτε τη ζωή του, τον ενθουσιασμό του. Δηλαδή και τη δύναμη και την τόλμη, μη λησμονείτε και την ιδέα που για κείνη δούλεψε και υπόφερε, ούτε την πανώρια χώρα όπου εσκοτώθη, γιατί και η ιδέα εκείνη και η χώρα θέλουν πολλούς ήρωες α-κόμη».

Πολλούς ακόμη ήρωες. Σημειώστε το!

Πηγή: Στέλιου Παπαθεμελή, ΑΝΤΙΣΤΕΚΟΜΑΣΤΕ, Β' έκδοση, Εκδόσεις Καστανιώτη.